

Ældretalsmandens

BERETNING FOR 2025

*Der er ikke længere være tvivl om behovet for handling.
Et civiliseret samfund måles på, hvordan det behandler sine ældre.
I dag lever for mange ældre uden den tryghed og værdighed, de har ret til.
Det er et politisk ansvar – og det ansvar skal løftes nu!*

Utoqqaat pillugit oqaaseqartartoq / Ældretalsmanden

Oqarasuaat / Telefon: +299 54 47 07 • E-mail: utoqqaat@nanoq.gl

Josefip aqqutaa B-749 • 3921 Narsaq, Kalaallit Nunaat, Grønland • www.utoqqaat.gl

Indhold

Indledning	3
Beretning for 2025 anvendes forkortelser for Ældretalsmanden for ÆT, og Finanslov for FL.	3
1. Ældres rettigheder er utydelige	4
2. Lovgundlag	4
2.1 Forkert vedtaget lov	4
2.2 Forslag til lovændring	4
2.3 Fravær af lovforpligtigelser- tilsyn om ældreinstitutioner – bekymringer	5
3. Orienteringsrejser om ældres forhold	5
4. Handicaptalsmand – Tilioq – ældre med handicap, aldersgrænse for indskrivning til plejehjem	6
5. Medier	6
6. Samarbejdsaftaler med kommuner	7
7. IPPS – Menneskerettighedsrådet	7
8. International ældredag	7
9. Ældreorganisation	8
10. Borgerhenvendelser - Centrale Udfordringer	8
10.1 Borgerhenvendelser – udfordringer	9
10.2 Kommunale forskelle	11
11. Økonomi	12
11.1 Ansøgning om øgning af flere midler for 2025, økonomi	13
11.2 Ansøgninger til fonde	14
11.3 Tilskud for 2026 reduceres	14
11.4 På baggrund af reducerede midler standses planlagte indsatser for 2026	14
11.5 Priorerings indsatser for 2026	15

I beretningens sidste side, er indarbejdet korte citater, som ældre og deres nære pårørende har henvendt sig om.

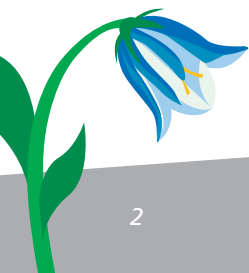
Udgiver: Ældretalsmanden – Josefip aqputaa 749, 3921 Narsaq,
Kalaallit Nunaat – www.utoqqaat.gl

Udgivelse: Juni 2026

Redaktør: Ældretalsmand Kiista P. Isaksen

Oversætter: ÆT administration

Fotos: Ældretalsmanden

Indledning

Beretning for 2025 anvendes forkortelser for Ældretalsmanden for ÆT, og Finanslov for FL.

Det er vigtigt at præcisere, at de forhold, der beskrives i denne beretning, ikke giver et fuldstændigt billede af ældres liv og vilkår i Grønland. Mange ældre er raske og bidrager fortsat aktivt til samfundet, så længe de kan. De er fortsat erhvervsaktive og engagerer sig i serviceorganer, foreningsliv, politisk virke m.m. og bidrager dermed til et velfungerende og sundt samfund. Disse eksempler viser, at det er muligt at skabe en tryk og værdig alderdom. Det fortjener både anerkendelse og respekt.

Gennem samtaler med borgere, ældre og pårørende fremgår det tydeligt, at ældre gennem mange år har stået over for betydelige udfordringer. Selvom lovgivning og rettigheder er på tryk, må mange ældre og deres pårørende vente længe på hjælp og i mange tilfælde kæmpe for at modtage den støtte og service, de har krav på.

Alt for mange kommuner forsømmer deres forpligtelse til at føre tilsyn med plejehjem og tilbud til ældre med handicap, hvilket særligt i forhold til de mest sårbare ældre ikke er acceptabelt.

I disse år, hvor antallet af ældre stiger, levealderen bliver længere, og presset på ældreområdet allerede er stort, søger man med denne beretning at tydeliggøre udfordringerne. Derfor er det nødvendigt at sikre, at ældre både nu og i fremtiden modtager gode og værdige vilkår, når de har behov for hjælp. Som det ofte siges: En samfundscivilisation kendetegnes ved, hvordan den behandler sine ældre.

I 2025 fratrådte Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender, hvorefter ansvaret over tid blev fordelt mellem de siddende medlemmer af Naalakkersuisut i flere omgange. Derudover var departementet uden chef i en længere periode. Dette har haft indvirkning på arbejdet i talsmandsinstitutionen. Departementet for Sociale Anliggender har ressortområdet for ÆT, og jeg savner fortsat et reelt samarbejde samt en tydelig vilje til handling på ældreområdet. De givne løfter herom er endnu ikke indfriet og er ikke tilfredsstillende.

Det er mit håb, at denne beretning vil bidrage til øget vilje til handling og være med til at præge arbejdet med at forbedre ældres vilkår.

Kiista P. Isaksen
Ældretalsmand

1. Ældres rettigheder er utydelige

Ældres rettigheder i Grønland er utydelige, og jeg mener helt bestemt, at man sagtens kan sætte sig mål for at forsvare rettighederne i langt større grad og handle, og ikke være afventede ikke forefindes en FN-konvention for ældres rettigheder.

Ved et FN-seminar 16.december 1991, vedtog man på verdensplan grundlæggende principper for ældres rettigheder (resolution 46 /91) og man med denne kan læne sig op til, som et redskab, til at forbedre ældre-rettigheder i vores land.

Som grundlag for allerede etablerede andre talsmænd, oprettedes i 2000 ÆT via lov. Der eksisterer i disse år tunge udfordringer, og kan forventes tiltagende i de kommende år.

Derfor var det mig nærliggende at lægge op til debat at spørge via medier, i forbindelse med udpegninger af Naalakkersuisut, hvorfor der for ældre ikke er udpeget Naalakkersuisoq, når der for handicappede og for børn særskilt sker udpegninger.

Derudover finder jeg det vigtigt at nævne, at det er ønskeligt, at man centralpolitisk ikke udskyder Ældre-støttelov igen, og at man sætter stopper for, at stille ældre sidst.

2. Lovgrundlag

I henhold til Inatsisartutlov nr. 37 af 28.november 2019, er ÆR forpligtiget at lave årlig beretning, og ved samme ledlighed beskrive kommende for års strategi og handlingsplan.

2.1 Forkert vedtaget lov

Som ÆT, har jeg en lovbunden opgave at henholde mig til, dog har jeg i løbet af 2025 stødt på, forkert vedtaget lov.

Af Inatsisartutlov nr. 30 af 13.juni 2023, hvor man vedtog betegnelser fra Illersuisut til Talsmænd findes forskellige formuleringer på grønlandsk og dansk.

Fejlen består i, at der i den *grønlandske* version fremgår, at ÆT's sekretariat skal styres af Handicaptalsmanden. Dette er ikke korrekt.

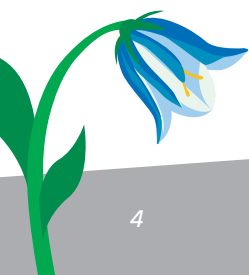
Af Inatsisartutlov nr. 14 af 1.december 2021, er vedtaget, at ÆT får eget selvstændig sekretariat.

Denne uoverenstemmelse har man gjort opmærksom på, overfor Naalakkersuisoq for Sociale anliggender.

2.2 Forslag til lovændring

Jeg har afleveret lovændringsforslag til ÆT loven, med henblik på, at ÆT lighed med andre talsmænd tildeles større kompetencer, og ikke mindst at ældre får større beskyttelse.

Lovændringsforslag afleveret Departementet for Sociale anliggender, er dags dato ikke reageret på.

2.3 Fravær af lovforpligtigelser- tilsyn om ældreinstitutioner – bekymringer

Jeg konstaterede at nogen kommuner delvis eller hel efterlevede tilsynsforpligtigelsen af ældreinstitutioner, efter Selstyrebekendtgørelse nr. 49 af 31.augst 2021 om tilsyn på ældreinstitutioner.

Det er bekymrende, når lovpligtige tilsyn ikke efterleves af en kommune fire år efter bekendtgørelsens vedtagelse. Manglende opfyldelse af tilsynsforpligtelsen giver anledning til alvorlig bekymring for ældres trivsel og sikkerhed på kommunens plejehjem.

Bekymringen forstærkes yderligere af, at det udover konstateringerne er blevet klart, at det centrale tilsyn ikke i tilstrækkelig grad sikrer, at kommunerne faktisk gennemfører de lovpligtige tilsyn.

I samarbejde med Handicaptalsmanden afsendes brev til Naalakkersuisoq for Sundhed og Naalakkersuisoq for Sociale anliggender, omkring alvorlige bekymringer om vanskelig situation, om manglende fravær af lovpligtige tilsyn.

Man har modtaget svar, og finder den ikke tilstrækkeligt, det er stadig et opgave der skal føres at omgå, og det fastholder jeg.

Hjemmehjælpsområdet og ikke mindst personalemanglen er et gennemgående tema, som jeg ofte støder på under mine orienteringsrejser. Det er et ømtåleligt emne, som påvirker mange ældre negativt i deres dagligdag, og som også fylder meget i de henvendelser, UPO modtager.

Bekendtgørelsen om hjemmehjælp fra 1994 er ikke blevet reguleret efter ændringen af lov om offentlig hjælp i 2022, og det er vigtigt, at en nødvendig reform ikke bliver forsinket.

Bekendtgørelsen er ikke tidssvarende. Udfordringerne handler ikke alene om personalemangel, men også om behovet for at tydeliggøre ældres rettigheder gennem en ny reform.

Under henvendelser til ÆT fra borgere og i andre konstateringer, og specielt indenfor social lovgivning, og det at drage omsorg for ældre svage, har jeg afsendt indeholde bekymringsbreve til enkelte kommuner, hvor jeg finder det absolut nødvendigt. Ved sådanne situationer kopioriteres Det centrale tilsynsenhed.

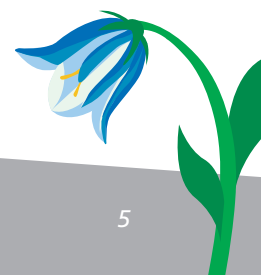
3. Orienteringsrejser om ældres forhold

I løbet af 2025 realiserde jeg dele af planlagte orienteringsrejser, om ældres forhold og oplæg om rettigheder.

Der er afviklet rejser til Qaqortoq, Tasiilaq, Nuuk og dets tilhørende bygder, og bl.a. afholdt borger møder, besøg på plejehjemmene. Rapporter i 2025 af orienteringsrejser kan nærmere læses hjemmesiden www.utoqqaat.gl – rapporter.

Grundet vejrforhold har man ikke realiseret tre andre steder efter planen, dels på grund af FL modtagne midler skulle ske økonomiske prioriteringer, man realiserede heller ikke grundet tidsnød at besøge Kommune Qeqertalik med fokus på plejehjem.

Derudover havde man ikke mulighed for at realisere ombudsmandens invitation som observatør i forbindelse med dens inspektion på et plejehjem, da der ikke var muligt at dække rejseudgifter.

4. Handicaptalsmand – Tilioq – ældre med handicap, aldersgrænse for indskrivning til plejehjem

Jeg deltog af Tilioq arrangeret seminar om handicappedes kår. Med overskrift, Ældre og handicap og forinden gennem kommuner indhentet oplysninger om deres realistiske kår, og fremlagde og lagde op til debat. Debatoplæg kan læses i hjemmesiden www.utoqqaat.gl/nyheder.

Det bemærkes, at der for nogen kommuner med faglige ressourcer er opmærksom på deres rettigheder, men det konstateres også, at man i det fleste tilfælde ikke gør den ældre opmærksom på, hvilke rettigheder borgeren har, og der er steder som ikke er opmærksom på, at uanset alder er berettiget hjælp efter handicapstøtteleven.

Dette resulterer i, at de allerede svage ældre yderligere overses, og rettigheder ikke overholdes, som de faktisk har ret til at få at vide.

Grundet manglende tilbud for borgere, som hvertid ikke har nået aldergrænsen for at modtage pension, og på grund af deres behov for støtte, ses at kommuner har været nødsaget i at tilbyde plads i plejehjemmene. Dette er i strid mod borgerens ret til støtte, men dette resulterer også i, at ældre som har behov for plejehjemsplads ikke kan få tilbudt plads.

Det finder jeg ikke alene beklageligt, men fratager plads fra de ældre som har behov, og dette behov kan man kun gisne om bliver større med tiden.

Derudover finder det beklageligt at konstatere, at man i flere år ikke har udbygget plejehjem i kommuner, da man i nærmeste fremtid kan risikere at, at ventelisten med tiden bliver større.

Jeg er taknemlig for at Handicaptalsmanden lod mig deltage i et vellykket arrangement, og finder det passende, at takke igen ved denne beretning, for det store arbejde, at man ikke skal glemme ældre med handicap.

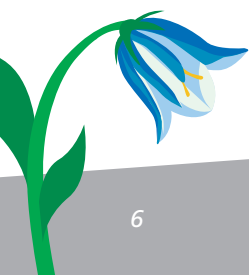

5. Medier

I løbet af året har jeg flere gange måttet reagere på uacceptable forhold vedrørende ældres vilkår. I den forbindelse har jeg gentagne gange opfordret de ansvarlige til at tage de nødvendige skridt for at rette op på forholdene.

Blandt de væsentligste kan nævnes:

- ▶ KNR gennemførte i 2025 et længere interview om ÆT's arbejdsområde, hvor jeg redegjorde for de ud-

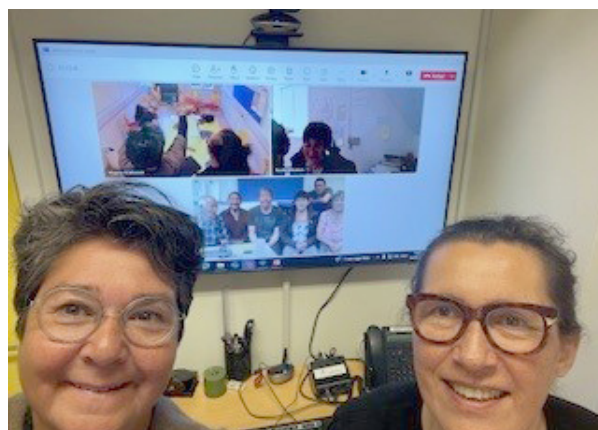
fordringer og problematiske forhold, som ældre ofte henvender sig om. Jeg værdsætter, når medier som KNR henvender sig – også selv om det sker, når problemerne allerede er ”kendte”. Medieopmærksomhed er særligt vigtig, da antallet af ældre vil stige markant i de kommende år, samtidig med at antallet af arbejdsdygtige falder, hvilket gør rekruttering i ældreområdet stadig vanskeligere. Derfor bør denne udvikling have langt større politisk og offentlig bevågenhed.

- ▶ På et plejehjem på kysten omkom en beboer på en demensafdeling efter et fald fra et vindue som følge af defekt sikring. Hændelsen understreger de alvorlige konsekvenser af sårbarhed blandt demente samt utilstrækkelig sikring og bemanding.
- ▶ På baggrund af en henvendelse fra LOKAL RADIO FM STEREO i Qaanaaq deltog jeg i en direkte udsendelse på halvanden time, hvor jeg som ældretalsmand præsenterede mit arbejdsområde og mine forpligtelser og besvarede spørgsmål – det var en meget positiv oplevelse.

6. Samarbejdsaftaler med kommuner

Siden tiltrædelse som ÆT, og ikke mindst som følge af begrænsede midler fra FL, og de store geografiske afstande, som vanskeliggør fysisk tilstedeværelse på stederne, har jeg besluttet mig for, at ville mødes med ældre, via digitale løsninger. Ved uarbejdelse af denne beretning, er det mig lykkedes at realisere, at indgå samarbejdsaftaler med samtlige kommuner.

Det centrale element ved disse aftaler er, at forpligte samarbejdet med de enkelte kommuner med henblik på at sikre konkrete forbedringer i ældres levevilkår og hverdag lokalt.

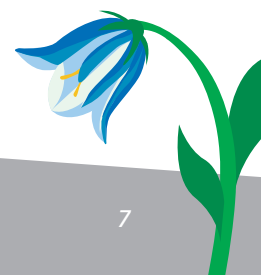
7. IPPS – Menneskerettighedsrådet

Ligesom de øvrige talsmænd er UPO ikke fast medlem i følge IPPS loven. Dog deltager UPO alene som observatør i rådets møder, hvilket ikke er tilfredsstillende. Det er min klare opfattelse, at UPO i sager, hvor der træffes beslutninger, ikke blot skal høres, men have reel indflydelse og indgå som medbeslutningstager. Jeg har derfor arbejdet målrettet for, at UPO, på linje med de øvrige talsmænd opnår fast medlemsstatus. Det er positivt, at dette synspunkt deles af IPPS, og at sagen nu søges fremmet gennem Naalakkersuisut. På foranledning af rådet, er argumentationer for at ÆT bliver fast medlem i rådet, er afleveret Naalakkersuisut for Socieleanliggender, afventer man svar.

8. International ældredag

FN besluttede den 14. december 1990 (resolution 45/106), at den 1. oktober skulle markeres som International Ældredag, og dagen er siden blevet markeret hvert år fra 1991.

Jeg ved, at mange ældre ser frem til denne dag, og at den rundt omkring i landet bliver markeret på forskellige måder. I anledning af dagen i 2025 sendte jeg en hilsen gennem medierne, hvor jeg ønskede alle ældre langs kysten tillykke og udtrykte min respekt for dem.

9. Ældreorganisation

Utoqqaat kattuffiat modtog i 2025 støtte fra FL til at afholde en landsdækkende konference for ældre. I den forbindelse blev jeg inviteret til at deltage som observatør. Jeg måtte imidlertid gøre opmærksom på, at jeg ikke har mulighed for at deltage fysisk, da der inden for bevillingen ikke er afsat midler til rejseomkostninger, og at min deltagelse derfor i givet fald måtte ske digitalt. Planlægningen nåede kun akkurat at gå i gang, før konferencen blev aflyst som følge af, at bevillingen fra finansloven bortfaldt efter valget til Inatsisartut. Det finder jeg stærkt beklageligt. Det er min klare vurdering, at aflysningen kommer på det tidspunkt, hvor behovet for en fælles landsdækkende drøftelse af ældres vilkår, reelt var større end nogensinde.

10. Borgerhenvendelser - Centrale Udfordringer

► Indledning

Jeg finder det vigtigt, at man i denne beretning sætter fokus på henvendelser, som jeg nævnte tidligere, at trods der ved lov og rettigheder står på skrift, finder det rigtigt, at synliggøre, hvordan ældre i disse år har af forhold, men også vil pointere, at dette ikke giver det fulde billede.

I 2024 var der 118 personlige henvendelser, og stiger i 2025 med 148. Gennemsnitlig om ugen modtages 3 henvendelser.

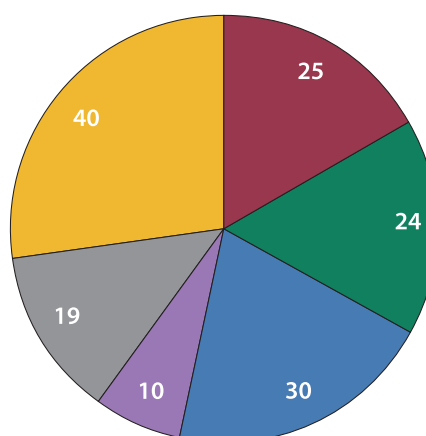
Årets henvendelser tegner et tydeligt og bekymrende billede af vilkårene for ældre borgere i Grønland.

På tværs af kommuner opleves gennemgående og vedvarende udfordringer med utilstrækkelig pleje og omsorg, manglende retssikkerhed og svigtende myndighedssamarbejde.

Det står klart, at der ikke er tale om enkeltstående tilfælde. Der er tale om strukturelle problemer, som rammer bredt og som i særlig grad rammer de mest sårbare borgere. Mange ældre og deres pårørende oplever at stå alene i et system, som burde beskytte og støtte dem.

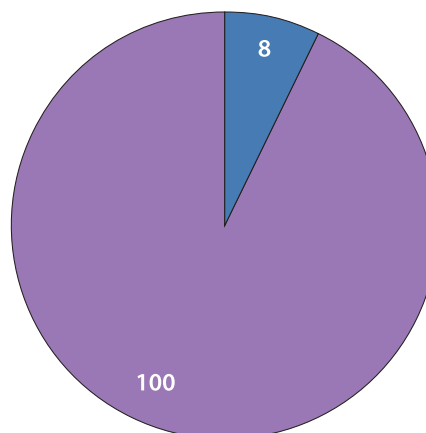
Langt de fleste henvendelser, drejer sig om rettigheder og utilsvarende manglende hjælp fra det offentlige. Denne udvikling kalder på politisk handling.

Oversigt over kommunerne der har rettet henvendelser, samt fra andre som har med ældre at gøre, for eksempel kan være bekymringer, og andre offentlig myndigheder, fra enkelte personaler m.v.

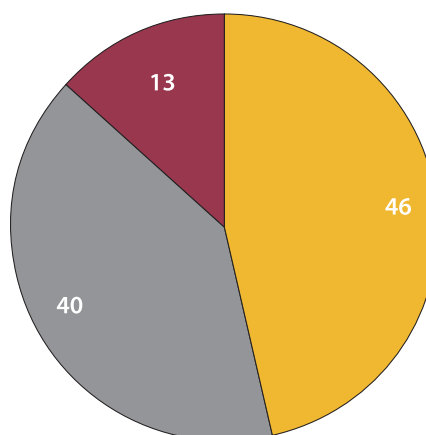
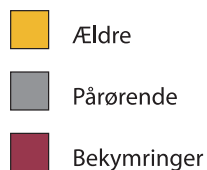

Oversigt over ældre og deres pårørendes henvendelser fra byer og bygder. Her er ikke medtaget andre, om ældres forhold.

Det skal bemærkes, at man ikke har modtaget henvendelser fra østkysten.

Oversigt af personlig henvendelser fra ældre, nærpårørende, og om bekymrende forhold om ældre

10.1 Borgerhenvendelser – udfordringer

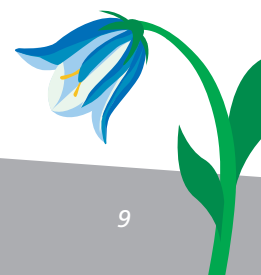
Æt har som alle andre offentligesteder forpligtiget sig til at henholde sig til gældende love, derfor er det vigtigt, at man som muligt ordentligt og hurtigt behandler henvendelser, og det gælder især for henvendelser der kræver råd – vejledning og om rettigheder, og dette kræver at der afsættes tid. Man ønsker at understøtte, at de nedenstående overskrifter ikke er gældende for samtlige kommuner.

► Mangelende pleje, omsorg og personalesituation

Mangel på personale i hjemmeplejen og på plejehjem fremstår som en af de mest alvorlige udfordringer.

- Der er tilfælde, hvor der ikke er personale til stede – heller ikke om natten
- Ældre efterlades uden basal pleje og tilsyn i længere perioder
- Pårørende overtager opgaver, som burde være en offentlig forpligtelse

Dette er ikke alene et servicemæssigt problem – det er et spørgsmål om værdighed og sikkerhed.

► Demens og manglende støtte til pårørende

Demensområdet er præget af manglende struktur og ansvar:

- Ingen klar koordinering mellem sundhedsvæsen og socialforvaltning
- Uklar praksis for, hvornår der skal handles
- Pårørende står uden vejledning og støtte

I flere tilfælde reageres der ikke, selv når behovet er tydeligt. Dette er ikke forsvarligt.

► Boligforhold og fysiske rammer

Boligforholdene for mange ældre er bekymrende:

- Skimmelsvamp og sundhedsskadelige boliger forekommer
- Manglende vedligeholdelse og reparationer
- Ældre placeres i uegnede boliger trods tidligere vurderinger

Boligen er en grundlæggende forudsætning for et værdigt liv – og i flere tilfælde svigter systemet her fundamentalt.

► Økonomi, pension og manglende udbetalinger

Økonomiske forhold skaber utryghed:

- Pension udbetales for sent – eller slet ikke
- Manglende forklaring på reduktioner (fx 46 % sats)
- Pårørende modtager ikke løn trods aftaler

Dette underminerer tilliden til systemet og rammer borgere, som i forvejen er økonomisk sårbare.

► Manglende hjælpemidler og praktisk støtte

Adgangen til nødvendige hjælpemidler er utilstrækkelig:

- Afslag på basale hjælpemidler som vaskemaskine og mobilitetsudstyr
- Høreapparater, der ikke fungerer
- Manglende støtte til daglige behov

Konsekvensen er tab af selvstændighed og livskvalitet.

- Retssikkerhed og manglende sagsbehandling
Der er betydelige problemer med retssikkerheden:
 - Borgere modtager ikke svar på henvendelser
 - Klageveje er uklare eller utilgængelige
 - Alvorlige forhold følges ikke op

Dette er en systemisk svaghed, som kræver politisk prioritering.

- **Særlige udfordringer i bygder**
Henvendelser fra bygderne viser markante forskelle:
 - Næsten fraværende hjemmehjælp
 - Manglende adgang til fagpersoner
 - Ældre med store behov uden reel støtte

Dette skaber en uacceptabel geografisk ulighed.

10.2 Kommunale forskelle

Kommune Kujalleq

Præget af alvorlige forhold inden for plejehjem, personalemangel og manglende opfølgning. Der ses desuden en række problemer vedrørende løn til pårørende, boligforhold og manglende hjemmehjælp i bygder.

Kommuneqarfik Sermersooq

Mange henvendelser vedrører demens, mangel på boliger og utilstrækkelig service fra forvaltningen. Der ses også gentagne henvendelser fra borgere, hvilket indikerer manglende løsninger.

Qeqqata Kommunia

Færre henvendelser, men fokus på demens, værgemål og behov for lovændringer på pensionsområdet.

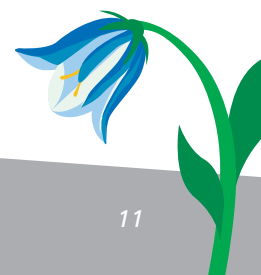
Kommune Qeqertalik

Markante problemer med pensionsudbetalinger, boligforhold og mangel på støtte til svækkede ældre. Samarbejdet mellem systemer vurderes utilstrækkeligt.

Avannaata Kommunia

Henvendelser viser udfordringer om rettigheder, manglende hjælp ved sygdom, demens og boligproblemer. Derudover ses utilstrækkelig opfølgning fra myndigheder.

► KONKLUSION

Årets henvendelser tegner et klart billede: Der svigtes på centrale områder i ældreindsatsen.

Det handler ikke kun om ressourcer – det handler også om prioritering, ledelse og ansvar.

Det er nødvendigt med:

- Forpligtende landsdækkende og Kommunale standarder for pleje og omsorg
- Minimumsbemanding på plejehjem og i hjemmeplejen
- Klar ansvarsfordeling på demensområdet
- Gennemsigtighed i pensionsberegninger
- Styrket retssikkerhed og klageadgang
- Særlige tiltag i byggerne

Der er ikke længere være tvivl om behovet for handling.

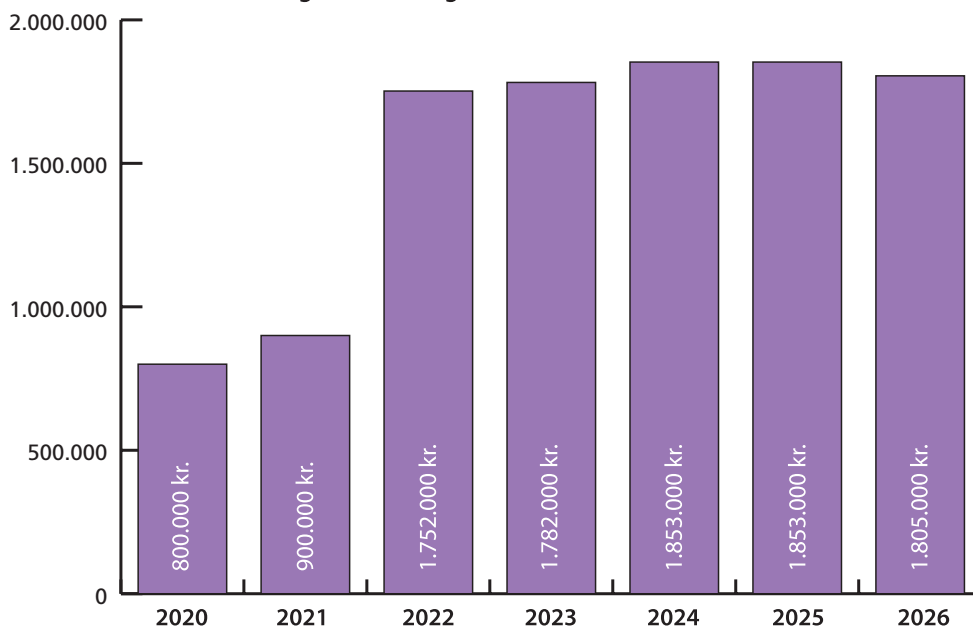
Et civiliseret samfund måles på, hvordan det behandler sine ældre.

I dag lever for mange ældre uden den tryghed og værdighed, de har ret til.

Det er et politisk ansvar – og det ansvar skal løftes nu!

11. Økonomi

Oversigt over bevilgede midler til drift fra FL til driften

Siden 2022 fik ÆT egen administration, og bliver muligt at ansætte en personale.

11.1 Ansøgning om øgning af flere midler for 2025, økonomi

Man havde for 2025 via FL til drift bevilget 1,853 mio.kr. Større bevilling sammenlignet med 2024 skyldes, at man skulle dække service af digital, fra Selvstyrets digitaliseringsstyrelse.

Ud over ÆT, er der kun én administrativ medarbejder. Det har af stor betydning, at et så stort og lovbestemt arbejdsområde kun varetages af to personer.

Derudover har jeg en samarbejdskontrakt med en selvstændig bogholder, som hver måned udfører regnskabsopfølgning. Samtlige medarbejdere og samarbejdspartnere udfører deres arbejde digitalt hjemmefra uden hindringer.

Tidligere administration i Nuuk er ophørt, da flest mulige midler kan tilgå de ældre.

Fra 1.januar 2020, i lighed med Handiap og børnetalsmand oprettede Ældretalsmand. Det er tredje gang man har udpeget talsmand, og fik egen selvstændig sekretariat fra 2022.

Fra det tidspunkt ÆT blev til, og hvor man med tiden bliver mere bevidst om denne, ikke mindst om ældres rettigheder, undrer det mig ikke bliver tit påpeget, at ÆT i forhold til andre talsmænd er ret stiltende og dette med god grund.

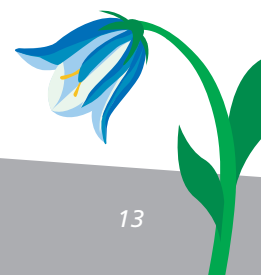
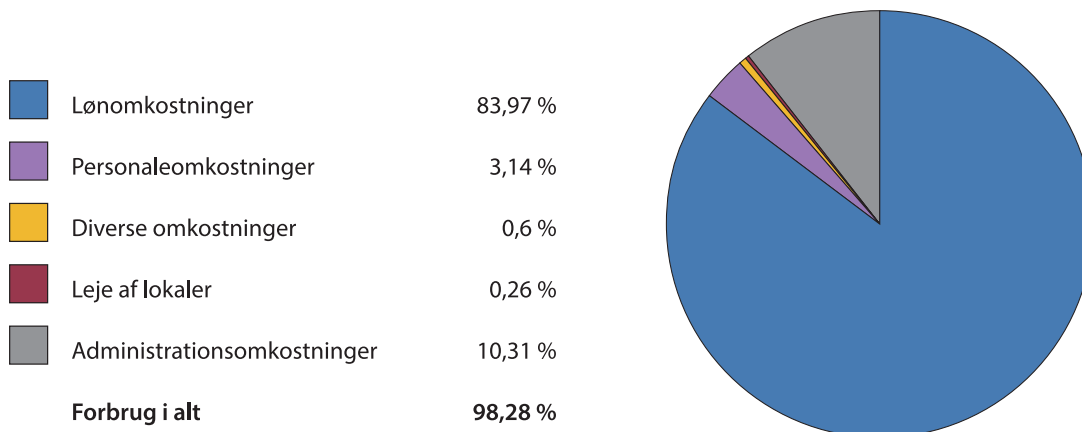
Årsagen til dette er, at ÆT, i forhold til andre talsmænd modtager meget mindre midler til rådighed, og dette er meget udfordrende at efterleve ÆT loven, og mulighed for større synlighed hindres.

Jeg vil understrege, at man i et meget stort geografisk land er udfordrende, kun at have en medarbejder, og det er utilfredsstillende, og er nøjsom.

Hvor jeg ellers lagde optil at midlerne øgedes for 2025, blev det yderligere udfordrende, om end man fra de ansvarlige hverken blev besvaret eller reageret på ansøgningen.

Derud er der ikke sket lempelser i for det nye lønoverenskomster fra april 2025, dette resulterer at man endnu mere oveni for 2026 bliver mere udfordrende, og kan man kun gætte sig fremtil kan stilles endnu et dårligere resultat.

Øversigtsforbrug af midler fra FL for 2025

11.2 Ansøgninger til fonde

For at opnå større indsigt i ældres forhold i yderdistrikterne havde jeg sat mig som mål at igangsætte et særskilt projekt med udgangspunkt i rettigheder efter gældende lovgivning.

Baggrunden er, at der mangler viden om ældres forhold i yderdistrikterne. Sammenlignet med vestkysten modtager vi ingen henvendelser fra østkysten og kun få henvendelser fra bygderne.

Med dette mål blev der søgt midler fra to fonde, hvor den ene gav afslag, og den anden ikke reagerede.

Idéen er dog ikke lagt til side, da jeg finder det overordentlig vigtigt at få undersøgt forholdene nærmere.

Man kan spørge, hvorfor målsætningen for projektet endnu ikke er fuldført. Hertil vil jeg bemærke, at der kun er én medarbejder ud over talsmanden, og at de nuværende tilskud ikke er tilstrækkelige.

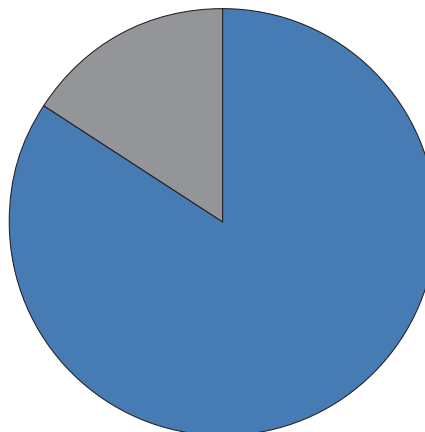
11.3 Tilskud for 2026 reduceres

Man afleverede med god grundlag budget ønske for ÆT drift for 2026 i tide, og specielt vedbeskrevet grundlag for igangsætte projekter og ønske af forøgelse af medarbejdere.

Det viste dog i mellemtiden, at grundet forpligtende besparelser for at kunne dække underskuddet i Landskassen, at der for ÆT er sket besparelser af midler med 2,3 %. Dette resulterer i dårligere driftsøkonomisk stilling i 2026, end forrige år, og vanskeliggøre endnu mere arbejdet.

Oversigt over fordeling af midler fra FL 2026

	Lønomsomkostninger	83,36 %
	Personale omkostninger	0,00 %
	Diverse omkostninger	0,00 %
	Leje af lokaler	0,00 %
	Administrationsomkostninger	15,60 %

Der er af midlerne ikke tilpasset det nye lønoverenskomster for 2025, hvorfor det resulterer i sådan fordeling.

11.4 På baggrund af reducerede midler standses planlagte indsatser for 2026

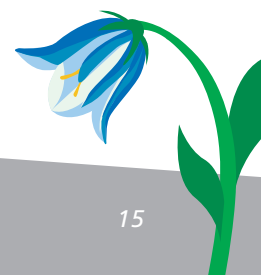
- Absolut nødvendig anskaffelse til ÆT's hjemmearbejdscomputer er der ikke dækning.
- Afvikling fra en tidligere ÆT's overforbrug af midler FL årene 2022 og 2023, som jeg har bestræbt mig på at dække, kan ikke dækkes.
- Det bliver ikke længere muligt at gennemføre orienteringrejser til lokalsamfund for at se forholdene med egne øjne og møde relevante parter.
Særligt, planlagte besøg til udsatte ældre i de mest afsides områder, herunder Qaanaaq, Narsaq, Nanortalik og hvis det var muligt Kommune Qeqertalik standses.

- Hvis ÆT i løbet af året skulle modtage invitationer til at deltage i arrangementer eller samarbejder med andre offentlige myndigheder, kan disse ikke finansieres. Selvom det ikke er ønskeligt at takke nej til sådanne invitationer, vil det desværre være nødvendigt.
- En planlagt landsdækkende konference om forhold, på ældreinstitutioner og hjemmehjælpsområdet, som jeg i samarbejde med Socialpædagogisk Seminarium, ellers har igangsat planlægningen standses.
- Grundet reducerede midler, at sætte større fokus om ældres rettigheder via spots el.lign. kan kun minimalt dækkes.

11.5 Prioriterings indsatser for 2026

Til trods for at midler til 2026 er sket reducere og af løvbunden daglig drift, vil jeg i resten af året sætte fokus på risikable følgende opgaver, som vil have væsentlig betydning for ældre og deres vilkår.

- **Samarbejdsaftaler**
Koncentrere samarbejdsaftaler for samtlige kommuner. Nogle underskrevne samarbejdsaftaler kan ses på www.utoqqaat.gl – nyheder
- **Styrkelse af hjemmesiden – www.utoqqaat.gl**
Jeg vil arbejde for at udvikle hjemmesiden, så ældre, pårørende og samarbejdspartnere lettere kan finde information.
- **Styrket tilsyn med ældreinstitutioner**
Jeg vil fortsat arbejde for stabile og betryggende forhold på institutionerne og for at forebygge bekymrende forhold.
- **Skærpet oplysning om ældres rettigheder**
På grund af den vedvarende mangel på personale i ældreområdet, arbejde for at styrke informationsindsatsen om ældres rettigheder, så ældre og pårørende bedre kan navigere i systemet og kræve den hjælp, de er berettigede til.
- **Særligt fokus på økonomisk udsatte ældre**
Arbejde for at skabe opmærksomhed om de ældre, som på grund af økonomiske begrænsninger har særligt vanskeligt ved at få opfyldt deres behov, i de enkelte lokalesamfund.
- **Demens og rettigheder**
Antallet af mennesker med demens er stigende og påvirker både dem selv og deres pårørende. Jeg vil arbejde for, at deres rettigheder synliggøres og respekteres.

” Vi ved ikke, hvor vi skal
henvende os til
om demens ”

” Jeg måtte selv tage min
mor ud af plejehjemmet
– ingen opdage det ”

” Vi får kun hjælp i bygden,
hvis vi er heldige ”

” Jeg har ikke fået den løn,
jeg har ret til som omsorgsgiver ”

” Jeg fandt min mor liggende på gulvet,
hvor hun havde ligget i flere timer uden at
personalet havde opdaget det ”

” Der er skimmelsvamp
i vores bolig, ingen offentlige
instanser vil påtage ansvar ”

” Min alderspension er
reduceret til 46 %,
ingen har forklaret hvorfor ”

” Det offentlige system
reagerer ikke, selv når
det er åbenlyst alvorligt ”

” Der er gentagne gange
ingen personale på
plejehjemmet, det hænder
også om natten ”

